

Till Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande angående betänkande av Kulturskoleutredningen: "En inkluderande kulturskola på egen grund" SOU 2016:69

Inledning

Landstinget i Uppsala län är remissinstans för Kulturskoleutredningen. Landstinget ombildades till Region Uppsala den 1/1 2017. Kulturnämnden vid Region Uppsala har av regionstyrelsen ombetts att lämna yttrande och lämnar härmed detta till Kulturdepartementet.

Remissen har behandlats i samråd med tjänstemän vid förvaltningen Kultur och bildning, med erfarenheter av kulturskola samt regional konsulentverksamhet. Region Uppsala har beaktat barnperspektivet i beredningsprocessen, vilket bl.a. innebär att se till barnets behov och lika möjligheter till upplevelse av och deltagande i kultur för barn- och ungdomar, i linje med FN:s barnkonvention. Regionen för kontinuerligt dialoger med länets kommuner i olika kulturfrågor och enligt uppgift lämnar Uppsala kommun ett eget remissvar. Tierps kommun har inkommit med synpunkter till Region Uppsala, vilka har beaktats i remissvaret.

Sammanfattande överväganden

Region Uppsala ser positivt på tillsättandet av utredningen och instämmer i flera delar med dess förslag. Regionen ställer sig positiv till att inte lagstifta utan fortsatt lyfta och främja frivilligheten. Det är positivt att betänkandet finner att regionerna kan spela en roll för landets kulturskoleverksamhets utveckling.

Ur barnets perspektiv är det riktigt att föreslå en likvärdig tillgång till kulturskolor och en större inkludering i deras verksamhet. Vi hade dock önskat att utredningen tydligare lyft mångfaldsaspekten och även kommit med förslag i denna fråga.

Det är värdefullt att det skapas en stödande infrastruktur i hela landet med ansvarsfördelning mellan statlig, regional och kommunal nivå, vilken kan bidra till att

säkra tillgången till estetiska upplevelser och utövande för barn och unga genom frivilligt deltagande i kulturskolor.

Region Uppsala ser positivt på en ökad regional roll och samordning på regional nivå för att stödja kulturskolornas utveckling i länet och ställer sig i stort positiv till skapandet av ett nationellt centrum (s. 209). Det som den nationella nivån i första hand bör hantera är forskning och omvärldsanalys övergripande internationellt/nationellt, men också se till att infrastrukturen med utbildning och kompetensförsörjning fungerar. Här vill vi lyfta vikten av att använda och samverka med redan befintliga strukturer, såsom t ex Kulturskolerådet.

Region Uppsalas bedömning är dock att det finns en problematik med förslaget att föra in kulturskoleverksamheten som ett nytt område i kultursamverkansmodellen. Förslaget om bidrag, nationella mål och en regional samordning kan realiserats utan att området behöver styras genom den statliga förordning som reglerar kultursamverkansmodellen. Att ha verksamheten inom modellen, riskerar att skapa en onödig administration framför att ge utrymme för stödjande verksamhet till kommunerna. Vi ser positivt på förslaget att fördela medel till regionerna, men då utanför Kultursamverkansmodellen.

Det är viktigt att inte begränsa de initiativ som kommer från andra håll än det offentliga, d.v.s. de aktörer inom civilsamhället som bedriver kulturskoleverksamhet.

Region Uppsala har synpunkter på att kulturskolan ska bedrivas på barnens fria tid utanför skoltid (s. 206)

Bedömning av förslagets konsekvenser för Region Uppsala och synpunkter i övrigt

Nationella mål (avsnitt 6.2, s. 203)

Förslagen om nationella mål (avsnitt 6.2., sid 203) sägs avse att skapa en infrastruktur för kulturskoleverksamheten i landet. Region Uppsala instämmer i vikten av att ha mål, men finner målen alltför detaljerat formulerade sett till övriga nationella kulturpolitiska mål. Som de nu är formulerade är de inte mätbara målformuleringar, utan mer rekommendationer för HUR verksamheten ska bedrivas. De bör omformuleras till mål för VAD verksamheten ska göra och eventuellt vilken riktning verksamheten bör ta. Målen är dessutom för många och som de nu är formulerade för detaljstyrande.

För många andra stora och viktiga kulturområden är de nationella kulturpolitiska målsättningarna tillräckliga och sett till andra verksamhetsområden inom samverkansmodellen skulle det i det fall kulturskoleverksamheten placeras inom Kultursamverkansmodellen finnas risk för en obalans mellan olika verksamhetsområdens målsättningar.

Regional samordning (avsnitt 6.7, s. 234)

Region Uppsalas bedömning är att en regional samordningsfunktion för kommunernas kulturskolor kan åstadkommas med statligt stöd utan att området läggs inom kultursamverkansmodellen. Uppsala län består av åtta kommuner, den större Uppsala kommun samt sju mindre kommuner. Inom länet finns på de kommunala kulturskolornas eget initiativ redan nätverk för kulturskolecheferna. Här sker erfarenhetsutbyten och initieras samverkan. Redan idag bedrivs viss

främjandeverksamhet på regional nivå, av konsulenterna för olika konstområden, t.ex. för dans- och filmområdet, genom lärarfortbildningar och pedagogisk utveckling. Samverkan mellan konsulenter och kulturskolor kommer att utvecklas och omfatta fler konstarter framöver.

Kulturskoleverksamheten är främst en primärkommunal fråga medan främjandefunktionerna är regionala. Bedömningen är att antalet kommuner och upptagningsområdet för en regional samordningsfunktion som betänkandet föreslår, är i minsta laget för att inrätta en tjänst i Region Uppsala som arbetar stödjande enbart med kulturskolefrågor. Regioner måste ges frihet att utforma tjänster efter regionens behov. En samordningstjänst skulle även kunna omfatta t.ex. Skapande skola och andra barn- och ungdomskulturfrågor.

Ett alternativ skulle kunna vara att samverka interregionalt för att skapa en regional samordning med större upptagningsområde. Överenskommelser interkommunalt och interregionalt är enligt vår bedömning positivt och en framgångsfaktor. Betänkandet hänvisar till Indelningskommitténs kommande förslag, men vad gäller storregionaliseringen har ju arbetet avstannat under hösten 2016, varför regionernas storlek fortsatt kommer att variera stort.

Region Uppsalas bedömning är att målet med en regional samordning i dagsläget skulle uppnås bättre utanför kultursamverkansmodellen och gärna med interregionala överenskommelser. Region Uppsala ser dock positivt på regional samordning vilket skulle stärka infrastrukturen för kulturskoleverksamheten långsiktigt.

Öronmärkning av medel inom kultursamverkansmodellen

Om kulturskoleverksamheten skulle läggas in som ytterligare ett område i kultursamverkansmodellen finns en stor risk för ytterligare öronmärkning av medel som fördelas inom modellen. Region Uppsala motsäger sig en ökad utveckling mot öronmärkta medel, då syftet med modellen försvagas genom att den regionala styrningen och handlingsfriheten inom modellen minskar för regionerna.

Vad gäller konsekvensanalysen och ekonomiska effekter på regional nivå står det att ”förslaget om att förstärka samordningen av kommunal kulturskoleverksamhet på regional nivå förutsätter en motprestation av bidragsmottagaren i enlighet med förordningen...” (sid. 287). Region Uppsala saknar idag resurser, både personella och ekonomiska, på regional nivå, för att kunna realisera de många förslag som betänkandet lämnar. Det skulle således krävas en politisk vilja och beslut på regional nivå, för att i framtiden avsätta resurser för att kunna realisera de förslag som betänkandet lämnar angående kulturskoleverksamhet och regional samordning.

Ett alternativ till det som föreslås i utredningen vad gäller de 200 miljoner kronorna, är att en större del av dessa slussas ut till regionerna som generella bidrag, fördelade enligt något nyckeltal, och att endast en liten del behålls på statlig nivå som sökbara utvecklingsmedel, utifrån det staten vill utveckla och styra mot. Detta skulle medföra en ökad regional/lokal styrning, vilket innebär närhet till engagemang och kunskap om behov, men också ge en bättre långsiktighet och minska risken för projektifiering. Det är av vikt att de medel som är sökbara har en enkel uppföljning.

Samverkan med länsinstitutionerna

Region Uppsala ser positivt på olika former av samverkan (Avsnittet Samverkan fördelaktig ur många perspektiv, s 236). En komplexitet i betänkandet innebär dock förslagen om kulturskolornas samverkan med kulturinstitutionerna. Det är sant att kulturinstitutioner och länskonsulenter har stor kompetens som kan komma till gagn i olika former av samverkan med kulturskolorna. Det är dock viktigt att se till att många kompetenser inom t ex musikinstitutioner ofta är inriktade på konstnärlig kvalitet, kompetens och skicklighet i första hand och inte i pedagogisk kunskap eller fallenhet för olika typer av samverkan med kulturskolorna i det pedagogiska arbetet. Det är svårt att idag uppskatta vilka konsekvenser det skulle få för länsinstitutionernas verksamhet och uppdrag i det fall kulturskoleverksamheten skulle ingå i samverkansmodellen och krav på samverkan skulle komma att skrivas fram.

Barnens fria tid

Slutligen har Region Uppsala synpunkter på att utredningen trycker på att kulturskolan ska bedrivas på barnens **fria tid** utanför skoltid (s. 206). Vi finner uttrycket fria tid olyckligt och anser att detta bör tas bort – t ex i måltexten. I det fall man inte längre skall tillåtas bedriva kulturskoleverksamhetens kärnuppdrag på skoltid, försvåras många barns möjligheter t.ex. på landsbygden, att kunna ta sig till kulturskolan. Likaså kan det finnas barn som av kulturella skäl har minskade möjligheter att delta i kulturskolan utanför skoltid. Här riskerar man en exkludering istället för en uttalad önskan om större inkludering och mångfald inom kulturskolan. Barnens perspektiv och behov bör vägas in i dessa bedömningar.

Utbildningsvägar

Region Uppsala ställer sig positiv till förslaget om flera olika utbildningsvägar. Dock finns en risk för kvalitetssänkning om förslaget om de 90hp + 90hp för Yrkesexamen Kulturskolepedagog går igenom. De flesta konstnärliga utbildningar kräver idag tre-fyra år för examen. Här bör alltså tidsramen för den krävda grundutbildningen ökas. Här saknas också förslag om validering av icke traditionell Kulturskolekompetens. Kulturskolan måste möta nya behov och validering av olika kunskaper blir central för att nå målet om ökad tillgänglighet och mångfald.

Analys och uppföljning i stort

Region Uppsala vill slutligen lyfta vikten av att inte myndigheten utvärderar sin egen bidragshantering, utan att det är lämpligt att Myndigheten för Kulturanalys ges denna uppgift.

För Region Uppsala

Johnny Svahn
Kulturnämndens ordförande

Anna Söderbäck
Kulturdirektör